

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ivlii Et Avgvsti

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10261

De S. Symphoriano martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77405)

aduersus Christianos ubique seruebat persecutio, & tanta erat persecutorum rabies, vt nec sanctorum cineribus parcerent, quos iniustissimè puniebant, assistente sancto antistite suo, salubriori eius consilio vsi, sepultura eius cryptam in loco subterraneo effecerunt, in eaque sanctum corpus eius cum summa veneratione condiderunt: vbi Dominus Deus noster virtutum suarum beneficia penè quotidie, sancti martyris sui suffragantibus meritis, exhibere dignatur.

DE S. SYMPHORIANO MARTYRE EX ANTIQVIS MS. EXEMPLARIBVS. CONSENTIUNT *vetustissima Martyrologia: & meminit historiae huius Gregorius Turonensis, De Gloria Confessorum cap. 77. Stylum F. Laur. Surius passim nomibilibus expoliuit.*

Augusti 22.

Patria & genus Symphoriani.

VRELIANO principe aduersus Christianum nomen persecutionis diram procellam excitante, & ad abolendam Catholicæ legis religionem, imperij sui decreta conuertente, * Augustoduni erat Symphorianus, Fausti nobilis viri filius, Christiana familia ortus, literis & moribus probè institutus, ita vt primæ ætatis florentes annos, senum mores & grauitatem præ se ferens, immaculatæ mentis sinceritate superaret. Is itaque cum pueritiæ & adolescentiæ metis prætergressis, ad virilis ætatis robur peruenisset, tantam virtutum suarum omnibus bonis ipem fecit, vt eum boni omnes iam cum supernis virtutibus meritorum consortium habere putarent, idque non sine admiratione statuerent. Illustrabat enim eum cælestis sapientiæ spiritualibus gemmis ornata simplicitas, & ipse iustum vitæ tramitem tenens, felicitis gubernaculi moderatione seruatus, malè blandientis mundi naufragia vitauit. Per id tempus Heduorum ciuitas Augustodunum antiquæ nobilitatis titulis & sacrilegæ religionis referta cæremonijs, errorique seruiens, diuersis gloriabatur idolorum templis, multoque vanæ superstitionis tenebatur amore: in primis autem Berecynthiæ, Apollinis, & Dianæ cultum studio propensiori complectebatur.

Berecynthia est, quæ Cybelem vocant.

Offertur Iudici pro tribunali sedens ait ad eum; Nomen tuum conditionemque edicito. Ille respondit; Symphorianus dicor; Christianus sum. Iudex dicit; Christianus es? Nos igitur, vt video, latuisti. Nobis huius nominis professio non magni momenti videtur. Sed cur deæ matris effigiem, profana abusione despectam, adorare noluisti? Symphorianus respondit; Paulo antè iam dixi, Christianus sum. Deum viuum adoro, qui regnat in cælis. Simulacrum verò dæmonis non solum non adoro, verum etiam, si permittis mihi, malleis illud mea autoritate comminuam. Iudex ait; Iste non solum sacrilegus, sed etiam rebellis conatur existere. An huius loci ciuis sit, dicat Officium. Dicitur est ab Officio; Hinc est: & quidem ex nobili familia. Iudex ait; Applaudis tibi Symphoriane gloriosa indole, & hæc fama cœpit tibi sub ambiguo mendacium persuadere. Et forsitan ignoras, quid principum nostrorum decreta sanxerint. Ea ergo ab Officio recitentur. Lectum est ab Officio;

Decretum Aureliani eidem prælegitur.

Aurelianus Imperator ministris & rectoribus suis; Comperimus ab his, qui se nostris temporibus Christianos dicunt, legum præcepta violari. Hos ergo comprehensos, nisi dijs nostris sacrificauerint, diuersis pœnis subdite: vt habeat & districtio prolata iustitiam, & in rescandis criminibus vltio terminata iam finem. Lectis Imperatoris edictis, iudex ait; Quid ad hæc Symphoriane dicis? Num possumus nos principum decreta conuellere? Duplex tibi crimen intenditur: Vidèris & deorum contemptu sacrilegus, & legum abusione proteruus & contumax. Sed nisi iussis obtemperaueris, hæc tuo sanguine diluentur. Sanctus Symphorianus respondit; Nunquam ego

ego hanc statuat aliud, quam diabolicæ persuasionis infaustum simulacrū, & publicæ perditionis execrandum dæmonem putabo. In chaos tartareum procliuī semita prolabitur, quisquis Christianus, damnatis prioribus passionibus, ad mala deterioris vitæ conuersus, retrò respicit? statimque de uio gradu semita exorbitante iactatus, & parati muneris gratia destitutus, antiqui hostis retibus patet. Deus verò noster, ut nouit remunerare rectè facta, ita nouit etiam punire peccata. Nomini suo obedientes uiuificat, rebelles interficit. In eius ergò confessione firma animi stabilitate duranti, longè mihi præstabilius est sempiterni Regis tenere portum, quam in mortiferum fauentis diaboli naufragium conijci.

Vbi sensit Iudex, sanctum Symphorianum dictis suis minime parere, iussit eum cædi à licitoribus, & in dè carceri mancipari. Postea ad certum diem rursus eum iubet sisti coram se. Producitur ergò è tenebris filius lucis: ex illo feralis ergastuli latibulo, cum aeterno Rege semper victurus. Acriores nexus luuentium lacertorum, macie cutis attenuata laxauerat: dumque animum suum ad cælestia contemplanda gaudia sustolleret, inter beata supplicia non minus fuit consumpsisse sanguinem, quam fuisse. Ait ad eum Iudex; Quomodo rectius faceres Symphoriane, si immortalibus dijs feruentem, ex arario publico muneratum te præclaræ militiæ splendor euheret. Si ergò hodiè venerandum deæ matris simulacrum prostratus adorare vis, Apollinis quoque & Dianæ sublimium numinum te cultorem venerandum declarare, thure redolentia iubebo altaria fertis redimiri, & incensi odoribus sacrificia digna persolui. Symphorianus respondit; Non debet Iudex, cui Reipublicæ cura demandata est, ineptis & frivolis uti sermonibus. Quòd si periculosum est, ad animæ profectum non quotidie aliquid adijcere? quanti periculi est, animæ salute posthabita, scopulis criminum naufragio urgente illidi? Iudex ait; Sacrifica dijs, ut possis palatij honoribus perfrui. Symphorianus respondit; Iudex tribunal suum polluit, qui gladijs legum publicitatis latrocinatur: animæque suæ perpetuæ calamitatis mortem affert: & vita eius perennis opprobrij maledictis proscinditur. Nos vitam, quam Christo soluturi sumus ex debito, quidni ex voto soluamus? Sera poenitudo est, ad sui iudicis timuisse conspectum. Munera vestra, fucati mellis permixta dulcedine, malè credulis mentibus venena parantur. At nostræ opes & diuitiæ semper in Christo sunt, quas nulla unquam vetustas, nulla temporis diuturnitas corrumpit. Cupiditas vestra, etiam omnia habendo, nil possidet? quandoquidem diabolicis obnoxia laqueis, infelicis lucri perpetuis vritur æstibus. Nobis verò nihil in hoc mundo aufert humanæ fragilitatis lapsura conditio. Gaudia vestra, instar vitri ad solis splendorem crepantis, dissiliunt. Quicquid finis intererit, casus inuoluit, & cum perenni mundi vertigine rapax tempus obducit. Solus Deus noster beatitudinem vendicat sibi. Eius gloriæ exordium, cum non fuerit illius conscia, rerum nescit antiquitas: eius quoque terminum, qui nunquam futurus est, scire non potest series inueterata seculorum.

Iudex ait; Nimiùm te dii, Symphoriane, de Christi nescio cuius magnitudine & maiestate inaniter disputantem, patientiæ meæ renore sustinui: sed nisi deæ matri sacrificaueris, hodiè te poenis omnibus exercitatum, capitali sententiæ subijciam. Symphorianus dixit; Ego Deum omnipotentem & viuum timeo, & illi vni seruiō. Tu corpus meum ad tempus habes in tua potestate, animam non habes. At nunc in idoli huius cultu portentosam attende superstitionem vestram, quod tu ad opprobrium & exitium tuum veneraris? in cuius sacris excisas corporum vires castrati adolescentes infaustæ imagini exultantes illidunt, & execrandum facinus pro grandi sacrificio ducitis sacrilegi sacerdotes: ut quod immane scelus est, religionis prætextu veletur? Vbi perstreptentes buxos & tibias, fanatici furoris inflati insania, ubi cymbala pulsant Corybantes. Apollinem verò istum quis nesciat apud Amphrysū fluuium Admeti regis egisse pastorem? qui voluptatum suarum illecebras recolens, laureis delectabatur coronis, & per implicatas ambages mugientes pecudes, formas dæmonum & voces Delphico miser recessu exercuit: ubi cum crebrò falleret, fertur nonnunquam vera cecinisse. Dianam quoque dæmonium esse meridianum, sanctorum industria inuestigauit: que per compita cursitans, & sylvarum abdita perlustrans, incredulis hominum mentibus zizania & tribulos sceleratis artibus suis inserit: dumque, in vijs tendit insidias, Triuæ sibi cognomen obtinuit. Hæc sancto Symphoriano prosequente, iudex furore percussus ait; Symphorianus publici criminis reus, qui dijs nostris sacrificare detrectans, sacrilegio se obstrinxit, sacris etiā aris nefarijs vocibus iniuriam irrogauit, gladio

Præclarum
S. Sympho-
riani respō-
sum.

Cæsus ducl-
tur in car-
cerem.

Contemnit
oblatos ho-
nores.

Iridet fal-
sos deos.

vlte re

ultore feriatur: vt dum crimina funesta coërentur, deorum pariter & legum vindicetur iniuria. Ea prolata sententia, cum vir beatus duceretur ad mortem, Christi vltima futurus, venerabilis mater eius de muro sedula illum voce & oratione ita exhortabatur; Nate, nate Symphoriane, memento Dei viui. Concipe fili, concipe animi constantiam. Timere non possumus mortem, quæ citra dubium perducit ad vitam. Sursùm, fili, erecto corde, adspice illum, qui regnat in cælis. Hodie tibi, nate, vita non tollitur, sed mutatur in melius. Et quanuis angustus collis & iter durum atque serupulosum ærumnas & afflictiones adferat: at tamen hæc via est, in qua percussorem tuum prostratus interficis. Faceſſat igitur merus omnis tormentorum, quando brevissimo vitæ curriculo propinqua meta finem imponit. Si hodie perduraveris, fili, ad cælestem gloriam & supernam nobilitatem felicissima commutatione migrabis. Ità ergo sanctus Symphorianus extra muros educus, à carnifice cæsus est, purpurei sanguinis sui vnda perfusus. Porrò homines religiosi eius corpus latenter inde sustulerunt. Conditus autem est apud fontem, qui est extra agrum publicum, in cellula parua, at tamen semper se suis virtutibus prodens, ità vt ipsis quoque gentilibus, ob miracula & sanitatum beneficia stupentibus, in maximo honore ea tempestate haberetur, non longè à basilica sua, quæ studio summo antistitis nostri celsum protulit ædificata fastigium, fulgetque non vno muneris sui ornata priuilegio, sed præcipuis patroni nostri Symphoriani martyris referta virtutibus. Qui præteruolantis vitæ naufragia, dum de te diabole triumphat, exclusit, defensor factus patriæ suæ, dum ad veram festinat patriam: Apparuitque turris fortitudinis contra faciem aduersantis inimici, quam sanguinis sui effusione construxit. Inexpugnabilem murum auxilio corporis sui perennis patrocini mediator attollit, innumeras cutationes meritorum suorum virtute efficit. Denique per eum nobis apud Dominum Iesum Christum evidens misericordiae panditur via, & in omnium votorum plenitudinem felix aperitur ingressus: Præstante Domino nostro Iesu Christo, qui est vita omnium sine fine sanctorum, & regnat cum patre in vnitæte spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum, Amen.

DE S. SIDONIO ARVERNORVM EPISCOPO, EX HISTORIAE FRANCORVM GREGO-

rij Turonen. Episcopi, Lib. 2.

Augusti 23.
Lib. 2. ca. 21

Sidonij genobilitissimum.

IGRANTE Eparchio Aruernorum Episcopo, Sidonius ex præfæto substituitur, vir secundum seculi dignitatem nobilissimus, & de primis Galliarum Senatoribus: ità vt filiam sibi Auiti Imperatoris in matrimonio sociaret. Huius tempore, cum adhuc apud urbem Aruernam Victorius, cuius supra meminimus, moraretur, fuit in monasterio beati Cyrici vrbis ipsius Abbas, Abraham nomine, qui fide atque operibus Abraham illius prioris refulgebat, sicut in libro vitæ eius scripsimus.

CAP. XXII.

Egregia S. Sidonij eloquentia.

SANCTUS verò Sidonius tantæ facundiæ erat, vt plerumque ex improvisò luculentissimè quæ voluisset, nulla obſistente mora, componeret. Contigit autem quadam die, vt ad festiuitatem basilicæ monasterij, cuius supra meminimus, inuitatus accederet, ablatoque sibi nequiter libello, per quem sacrosancta solennia agere consueuerat, is ità paratus ex tempore cunctum festiuitatis opus explicuit, vt ab omnibus miraretur, nec putaretur ab adstantibus, hominem ibi locutum fuisse, sed Angelum. Quod in præfatione libri, quem de Missis ab eo compositis coniunximus, plenius declarauimus.

CAP. XXIII.

Mira in pauperes liberalitas.

Duo presbyteri valde eum premunt.

CVM autem esset magnificæ sanctitatis, atque, vt diximus, ex Senatoribus primis, plerumque nesciente coniuge, vasa argentea auferebat à domo, & pauperibus erogabat. Quod illa cum cognosceret, scandalizabatur in eum: sed tamen dato egenis precio, species domui restituebat. Cumque ad officium Dominicum fuisset mancipatus, & sanctam ageret in seculo vitam, surrexerunt contra eum duo Presbyteri, & ablata ei omni potestate à rebus ecclesiæ, arctum ei victum & tenuem relinquentes, ad summam eum contumeliam redegerunt. Sed non longi temporis spatium inultam eius iniuriam diuina voluit sustinere clementia. Nam vnus ex his nequissimis & indignis